

”Ei myö täällä yksin pärjätä kukaan” – Työkalu Lappeenrannan lapsiperheiden palveluverkoston kehittämiseen

LAB-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK), Sosiaali- ja terveysala
2020
Laura Nordman

Tiivistelmä

Tekijä(t) Nordman, Laura	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 25	Valmistumisaika 14.12.2020
Työn nimi ”Ei myö täällä yksin pärjätä kukaan” – Työkalu Lappeenrannan lapsiperheiden palveluverkoston kehittämiseen		
Tutkinto Sosionomi (AMK)		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Mari Kokkonen, yliopettaja, LAB-ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Laura Toivanen, varhaiskasvatuksen ohjaaja, Lappeenrannan seurakuntayhtymä		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa lapsiperhepalveluiden eri organisaatioiden välistä verkosto- ja yhteistyötä. Palvelutuottajien välisen yhteistyön lisäämisellä pyritään parantamaan lapsiperhepalveluiden toimivuutta ja vaikuttavuutta sekä luomaan yhtenäisiä palvelupolkuja asiakkaille. Yhtenäiset palvelupolut ja -prosessit tehostavat asiakkaiden avun saantia ja ehkäisevät palveluista syrjäytymistä sekä ongelmien kasaantumista. Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää seurakunnalle työkalu heidän yhteistyönsä lisäämiseksi muiden lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden kanssa. Työkalu auttaa seurakunnan työntekijöitä hahmottamaan Lappeenrannan alueen lapsiperheiden palveluverkosta paremmin ja helpottamaan heidän työtään, kun he työssään ohjaavat asiakkaita tarpeen mukaan muihin perhepalveluihin. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös kartoittaa ideoita Lappeenrannan alueen eri lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämiseksi. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Lappeenrannan seurakuntayhtymän varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa. Opinnäytetyö on toiminnallinen ja tutkimuksellista kehittämistoimintaa, jossa käytännön kokemukset ja teoria vuorottelee. Kehittämistyö etenee konstruktivistisen kehittämistoiminnan mallin mukaan ja kehittämismenetelmiä ovat dialoginen keskustelu, refleктоiva arviointi ja yhteiskehittäminen. Tiedonhankintamenetelmänä on teoreettinen ja empiirinen tiedonkeruu. Empiirinen tiedonkeruu toteutetaan haastatteluilla. Haastatteluilla kartoitetaan Lappeenrannan alueen eri toimijoiden perhetyötä tekevien ammattilaisten näkemyksiä seurakunnan roolista perhetyön toteuttajana, lisätietoa heidän tuottamistaan lapsiperhepalveluista ja kehittämis ehdotuksista yhteistyön lisäämiseksi.		
Asiasanat palveluverkosto, lapsiperhepalvelut, verkostotyö		

Abstract

Author(s) Nordman, Laura	Type of Publication Thesis Number of Pages 25	Published 14.12.2020
Title of Publication “One can’t manage here on their own” – A tool for developing the service network of children and families in Lappeenranta		
Name of Degree Bachelor of Social Services		
Name, title and organization of the supervising teacher Mari Kokkonen, Principal Lecturer, LAB University of Applied Sciences		
Name, title and organization of the client Laura Toivanen, early childhood education counselor, Lappeenrannan seurakuntayhtymä		
Abstract The aim of the thesis is to improve network and cooperation between different organizations of child and family services. Increasing co-operation between service providers aims to improve the functionality and effectiveness of family services for children and to create unified service paths for clients. Unified service paths and processes enhance customers' access to help and prevent exclusion from services and the accumulation of problems. The purpose of the thesis is to develop a tool for the workers of church to increase their cooperation with other organizations providing child and family services. The tool helps the church employees to understand better the service network of families with children in the Lappeenranta area and to facilitate their work when they direct clients to other family services as needed. The purpose of the thesis is also to gather ideas for the development of co-operation between different organizations providing child and family services in the Lappeenranta area. The thesis is done in co-operation with the early childhood education employees of the Lappeenranta church. The thesis is a functional and research based developmental study where practical experiences and theory alternate. Development work proceeds according to the model of constructivist development theory, and development methods include dialogue, reflective evaluation and joint development. The method of data acquisition is theoretical and empirical data collection. Empirical data collection is carried out through interviews. The interviews survey the views of professionals working in the family work of various actors in the Lappeenranta area on the role of the church as an organizer of child and family services, more information on the family services they provide and development proposals to increase co-operation.		
Keywords service network, child and family services, co-operation		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	2
2	LAPSIPERHEPALVELUT LAPPEENRANNASSA	3
2.1	Lapsiperheet Suomessa.....	3
2.2	Lapsiperhepalvelut	4
2.3	Lapsiperhepalvelut Lappeenrannassa	5
3	VERKOSTOMAINEN TYÖOTE	8
3.1	Verkostotyö.....	8
3.2	Verkostojohtaminen.....	9
3.3	Verkostomainen työote Lappeenrannan lapsiperhepalveluissa	10
4	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	11
4.1	Tavoite ja tarkoitus	11
4.2	Opinnäytetyön kehittämistehtävät	11
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	12
5.1	Tutkimuksellinen kehittämissyö opinnäytetyönä.....	12
5.2	Kehittämistyön prosessi	12
5.3	Eettisyys ja luotettavuus.....	15
6	KEHITTÄMISTULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI	17
6.1	Lapsiperhepalveluiden kartoitus.....	17
6.2	Yhteistyön ideointi	18
6.3	Työvälineen luominen ja arviointi	19
7	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22
7.1	Kehittämistyön pohdinta	22
7.2	Johtopäätökset	23
	Lähteet.....	25

Liitteet

Liite 1. Saatekirje.

Liite 2. Haastattelurunko.

Liite 3. Suostumuslomake.

Liite 4. Tutkimuslupa.

Liite 5. LAPEVE-työkalu.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä kehitetään yhteistyössä Lappeenrannan seurakunnan kanssa palveluverkosta kuvaava digitaalinen työkalu, LAPEVE, Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Lappeenrannan seurakunta. Lappeenrannan seurakunta kuuluu Lappeenrannan seurakuntayhtymään, johon yhteensä kuuluu viisi seurakuntaa. Opinnäytetyössä tehdään yhteistyötä erityisesti Lappeenrannan seurakunnan varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa. (Lappeenrannan seurakunta.)

Työkalun kehittäminen on noussut työelämän tarpeesta. Tarve lapsiperheiden palveluita mallintavalle työkalulle on noussut Lappeenrannan seurakunnassa uuden lapsiperhepalvelun, PikkuHelpin, suunnittelu- ja kehittämisprosessissa. Opinnäytetyössä kartoitetaan myös Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluiden verkostoja ja sektorirajat ylittävien lapsiperhepalveluiden yhteistyön kehittämisideoita.

Opinnäytetyön lopputuotoksena syntyvä digitaalinen työkalu, LAPEVE, on tarkoitettu seurakunnan työntekijöiden työn tueksi. Tavoitteena on, että digitaaliseen työvälineeseen kootaan yhteen kaikki Lappeenrannan alueen lapsiperhepalvelut, jotta seurakunnan työntekijöillä olisi riittävästi tietoa näistä palveluista. Tämä on tärkeää, koska oikea-aikaisten palveluiden ja katkeamattomien palvelupolkujen tuottaminen hyödyttää asiakkaita, palvelun tuottajia sekä yhteiskuntaa. Palveluiden kartoittaminen työvälinettä varten on rajattu Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluihin, jotta kehittämistyössä pystytään luomaan käyttäjäryhmälle, Lappeenrannan seurakunnan työntekijöille, tarkoin kohdennettu työväline.

Opinnäytetyössä aineisto kerättiin empiirisellä ja teoreettisella tiedonkeruulla. Empiiriseen tiedonkeruuseen kuului Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden edustajien haastattelut. Haastatteluilla selvitettiin Lappeenrannan alueella perhetyötä tekevien ammattilaisten näkemyksiä seurakunnan roolista perhetyön toteuttajana. Haastatteluilla pyrittiin saamaan lisätietoa heidän tuottamistaan lapsiperhepalveluista ja kehittämis ehdotuksistaan yhteistyön lisäämiseksi. Teoreettisella tiedonkeruulla kerättiin teoriatietoa ja aikaisemmista tutkimuksista saatua tietoa empiirisen tiedon lisäksi. Opinnäytetyöprosessissa aineistoa kerättiin myös verkostopalaverista ja yhteiskehittämistilaisuuksista. Aineistoja käytetään kehittämistyön pohjana ja tukena.

2 LAPSIPERHEPALVELUT LAPPEENRANNASSA

2.1 Lapsiperheet Suomessa

Lapsiperhe tarkoittaa perhettä, johon kuuluu vanhemman tai vanhempien lisäksi vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Tilastokeskuksen (2020) mukaan Suomessa on ollut 1,46 miljoonaa lapsiperhettä vuonna 2019. Lapsiperheiden määrä on vähentynyt 2010-luvulla samaan aikaan, kun syntyvyys on kääntynyt laskuun. Tästä huolimatta lapsiperheet nykyään tarvitsevat vahvaa tukea ja apua erilaisiin elämän haasteisiin, ongelmiin sekä vaikeuksiin. (Halme, Nykänen & Perälä 2012, 12–13; Tilastokeskus 2020.)

Perheiden moninaisuus on yleistynyt Suomessa ja se on tuonut mukanaan omat haasteensa asiakkaiden tarpeisiin vastaavan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Perheiden moninaisuus tarkoittaa, että perheet ovat keskenään erilaisia eli koostuvat erilaisista joukoista ihmisiä. Perhe on käsitteenä myös todella yksilökohtainen, sillä jokainen ihminen määrittelee itse, mitä perhe hänelle merkitsee. Perheiden moninaisuuteen kuuluvat ydinperheen lisäksi sijais-, adoptio-, monikko- ja sateenkaariperheet. Näiden lisäksi Suomessa on perheitä, jotka tulevat eri kulttuuritaustoista tai useasta eri kulttuurista. Moninaisiin perhemuotoihin kuuluvat myös eronneet perheet, uusperheet, vammaisten lasten tai vanhempien perheet sekä leskiperheet. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2020b.)

Eriarvoisuus lasten ja perheiden välillä on huomattavissa. Esimerkiksi yhteiskunnallinen tilanne, perheen sosioekonominen asema ja ylisukupolviset ongelmat vaikuttavat lasten, nuorten ja perheiden eriarvoisuuteen. Eriarvoisuuden ehkäisy mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää, sillä hyvinvoinnin ja terveyden perusta luodaan jo lapsuudessa. Perheiden tukeminen oikea-aikaisesti ja matalalla kynnyksellä ehkäisee lasten ja nuorten eriarvoistumista ja syrjäytymistä myöhemmin, aikuisiässä. Tämän takia on tärkeää taata lapsille ja nuorille turvallinen kasvuympäristö ja olosuhteet varhaislapsuudesta asti. Lasten ja nuorten tukeminen sekä heidän kasvuympäristöönsä sekä olosuhteisiinsa vaikuttaminen, vaatii sen, että vanhempia ja vanhemmuutta tuetaan. Tähän tarpeeseen Suomessa järjestetään lapsiperheille suunnattuja sosiaalipalveluita. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2020a.)

Lapsiperheiden hyvinvointiin vaikuttaa merkittävästi köyhyys. Lapsiperheiden köyhyys on lisääntynyt vuosien 1995–2017 aikana merkittävästi. Köyhyyden taustalla vaikuttavina tekijöinä ovat vanhempien matala koulutustaso, työelämän muutokset, työttömyys ja toimeentulo-ongelmat. Taloudelliset ongelmat perheessä voivat aiheuttaa myös huolia perheen lapsille ja tämä vaikuttaa usein negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa jo varhaisella iällä. Tämän lisäksi perheen sosioekonominen asema vaikuttaa myös lapsen

tulevaisuuteen ja omaan aikuisiän asemiin. Perheen köyhyys lisää usein myös lasten koulupudokkuutta. Sen lisäksi perheen köyhyys voi vaikuttaa lapsen sosiaalisiin suhteisiin ja koettuun hyvinvointiin kielteisesti. (Hakovirta & Kallio 2020.)

2.2 Lapsiperhepalvelut

Lapsiperhepalveluilla tarkoitetaan palveluita, jotka on suunnattu lapsiperheille. Lapsiperhepalveluilla edistetään ja tuetaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Lapsiperhepalveluilla tuetaan vanhemmuutta, lasten kasvatusta sekä lasten kasvua ja kehitystä. Sosiaalipalveluilla tavoitellaan lasten, nuorten ja perheiden toimintakyvyn, sosiaalisen hyvinvoinnin, turvallisuuden sekä osallisuuden edistämistä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019; Sosiaali ja terveysministeriö b.)

Lapsiperhepalveluita järjestetään tuen tarpeen mukaan ja palvelutarpeen arviointi tehdään yhdessä asiakkaan eli perheen kanssa. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tai sen jälkeen avataan tarvittaessa sosiaalihuollon asiakkuus. Asiakkuus avataan viimeistään, kun asiakkaalle annetaan sosiaalipalveluita. Lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja sosiaalipalveluita ovat:

- 1) lapsiperheiden kotipalvelu
- 2) perhetyö
- 3) kasvatus- ja perheneuvonta
- 4) tukihenkilöt ja -perheet
- 5) vertaisryhmätoiminta
- 6) asumispalvelut ja -tuet
- 7) sosiaalinen kuntoutus
- 8) nuorten sosiaalityö ja ohjaus
- 9) mielenterveys- ja päihdetyö sosiaalipalveluna
- 10) lomaviettopalvelut ja tuki lomavieton järjestämiseen.

Sosiaalipalveluista ja niiden järjestämisestä vastaa asiakkaan kotikunta tai kuntayhtymä, johon asiakkaan kotikunta kuuluu. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

Lapsiperheille suunnattuja sosiaalipalveluita järjestetään perheille, jotka tarvitsevat elämänsä ja arkensa tueksi ammattilaisten apua. Lapsiperheiden kotipalvelua voidaan esimerkiksi tarjota tilanteessa, jossa lapsen hyvinvoinnin turvaaminen on uhattuna

sairauden, synnytyksen, vamman tai muun erityisen perhe- tai elämäntilanteen takia. Kotipalvelun tavoitteena on tukea vanhemmuutta ja perheen selviytymistä ja jaksamista arjessa. Puolestaan tukihenkilöitä ja -perheitä tarjotaan lapsiperheiden tueksi silloin, kun perheen tilanne on kuormittunut ja arkeen tarvitaan tukea ja helpotusta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

Perheiden monimuotoisuus ja ongelmien kasautuminen on huomioitava lapsi- ja perhepalveluissa esimerkiksi lapsiperheiden taloudellisiin tukiin liittyvissä käytänteissä ja oikea-aikaisten palveluiden saatavuudessa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020b.) Sote-uudistuksessa tavoitteena on myös tuottaa sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita asiakkaille oikea-aikaisesti ja asiakkaan tarpeisiin parhaiten vastaten. Sote-uudistus on erittäin tärkeä osa lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisestä. (Valtioneuvosto.)

Sote-uudistuksessa on tarkoituksena myöskin lisätä julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyötä palveluiden tuottamisessa, integroimisessa sekä painotetusti peruspalveluiden tuottamisessa. (Valtioneuvosto.) Usein organisaatioiden ja sektorien välinen yhteistyö jää hämärään peittoon ja konkreettista yhteistyötä tai integrointia ei ole. On kuitenkin muistettava, että integrointia edeltää toimijoiden välinen tiedon vaihto, tiedon vaihdon koordinointi ja yhteistyön aloittaminen. Näiden vaiheiden jälkeen on mahdollista integroida palveluita organisaatio- ja sektorirajat ylittäen. Näitä organisaatio- ja sektorirajat ylittäviä yhteistyöitä tarvitaan sosiaalipalveluissa monimutkaisten ja kasaantuneiden sosiaalisten ongelmien selvittämiseksi. (Scott 2005, 132–133.)

Muutoksien tuomat vaikeudet ja ylisukupolviset sosiaaliset ongelmat näkyvät tänä päivänä lapsiperheiden kohdalla myös ongelmien moninkertaistumisena eli perheet kohtaavat yhtäaikaaisesti useita ongelmia tai vaikeuksia. Sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisy on myös yksi sosiaalihuollon tehtävistä. Se vaatii ennakkointia ja, erityisesti perheiden kohdalla, palveluiden yhteensovittamista. (Halme ym. 2012, 12–13.)

2.3 Lapsiperhepalvelut Lappeenrannassa

Lappeenrannassa järjestetään lakisääteisiä sosiaalipalveluita lapsiperheille. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan kunnan on järjestettävä sosiaalipalveluita, joilla turvataan yksilöiden ja perheiden välttämätön huolenpito ja toimeentulo. Erityisesti lasten ja nuorten terveyden, kehityksen ja edun turvaamiseksi on järjestettävä tarvittavat ja riittävät palvelut. Lapsiperheille suunnatuilla palveluilla on tuettava vanhempien ja lapsen muiden kasvattajien kasvatustyötä sekä erityisen tuen tarpeen tunnistamista. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.)

Lapsiperhepalveluita tuottavat monet toimijat julkisella ja kolmannella sektorilla. Julkisella sektorilla lapsiperhepalveluita Lappeenrannassa tuottaa Eksote. Eksote on vastuussa Lappeenrannan alueen lakisääteisten lapsiperhepalveluiden tuottamisesta. Kolmannen ja julkisen sektorin rajapinnassa lapsiperhepalveluita tuottaa Lappeenrannan seurakuntayhtymä. Erilaiset järjestöt, esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys, tuottavat kolmannella sektorilla lapsiperhepalveluita Lappeenrannassa. Kolmannen sektorin toimijat täydentävät lakisääteisiä sosiaalipalveluita (Kansalaisyhteiskunta).

Eksote

Eksote eli Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyö vastaa Etelä-Karjalan alueen sosiaalipalveluiden järjestämisestä, mukaan lukien lapsiperheiden palvelut. Perheiden sosiaalipalveluilla Eksote tukee eteläkarjalaisia erilaisissa elämän vaiheissa ja tilanteissa, esimerkiksi lapsen syntymä, toimeentulo sekä eron jälkeinen vanhemmuus. Eksoten lapsiperhepalveluita ovat perhetyö, tukikäynnit, neuvolan perhetyö, tukisuhdetoiminta, sosiaalityö ja -ohjaus ja lapsiperheiden taloudellinen tuki. (Eksote.)

Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry

Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry on valtakunnallisen Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistys ja se on perustettu vuonna 1995. Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry pyrkii edistämään lasten ja lapsiperheiden yhteiskunnallista asemaa ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on myös tarjota lapsiperheiden selviytymistä tukevia palveluita. Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys järjestää erityisesti perheen vanhemmille suunnattuna ero- ja väkivaltatyötä sekä päivätoimintaa äideille ja heidän alle 2-vuotiaille lapsille. (Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry.)

Mannerheimin lastensuojeluliitto, Kaakkois-Suomen piiri

Mannerheimin lastensuojeluliiton Kaakkois-Suomen piiri on osa valtakunnallista Mannerheimin keskusjärjestöä. Kaakkois-Suomen piiri on yksi kymmenestä Mannerheimin lastensuojeluliiton piiristä. Mannerheimin lastensuojeluliiton Kaakkois-Suomen piirin tuottamia lapsiperhepalveluita ovat esimerkiksi perhesatamatoiminta, erovertaisryhmät, lastenhoito- ja tukihenkilötoiminta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Lappeenrannan seurakuntayhtymä

Lappeenrannan seurakuntayhtymä kuuluu Suomen ev.lut. kirkkoon ja se muodostuu viidestä seurakunnasta: Joutsenon, Lappeen, Lappeenrannan, Lauritsalan ja Sammonlahden seurakunta. Seurakunnan lapsiperheille suunnatut palvelut ja toiminta

vaihtelevat alueittain. Lappeenrannan seurakuntayhtymän lapsi- ja perhetyön muotoja ovat perhekerhot, kirkkomuskarit, iltapäiväkerhot, pyhäkoulu, varhaiskasvatusyhteistyö ja uusimpana palveluna syksystä 2020 alkaen PikkuHelppi. Seurakunnan erityisnuorisotyön, diakonian ja perheasiainneuvottelukeskuksen työntekijät työskentelevät myös lapsiperheiden parissa. (Lappeenrannan seurakunta.)

3 VERKOSTOMAINEN TYÖOTE

3.1 Verkostotyö

Verkosto tarkoittaa eri toimijoiden tai organisaatioiden välistä vastavuoroisuuteen perustuvaa yhteistyösuhdetta, jossa jaetaan tietoa ja resursseja toimijoiden kesken. Verkoston avulla pyritään hyödyntämään eri toimijoiden voimavaroja ja osaamista. Verkostotyöllä tarkoitetaan verkoston jäsenten välistä yhteistyötä, jonka tavoitteena on vaihtaa tietoa, kehittää yhdessä sekä saavuttaa yhteinen tavoite. (Valtioneuvoston kanslia 2019, 14.)

Verkostoilla voidaan myös tarkoittaa jokaisen ihmisen arjessa ja elämässä olevia ihmissuhteita ja yhteyksiä muihin ihmisiin tai esimerkiksi erilaisiin yhteisöihin. Tätä kutsutaan sosiaalseksi verkostoksi. Verkostot ovat merkittävä osa ihmisten elämää ja arkea, niiden kautta ihmiset kokevat osallisuutta, merkityksellisyyttä ja yhtenäisyyttä. (Järvensivu, Nykänen & Rajala 2010, 11.)

Verkostotyöllä tavoitellaan laadukkaita, tehokkaita ja asiakkaan tarpeeseen optimaalisesti vastaavien palveluiden ja palveluketjujen tuottamista. Se edellyttää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluiden muodostaman verkoston hyödyntämistä ja palveluiden yhteensovittamista (Järvensivu ym. 2010, 9).

Verkostotyön lähtökohtia ovat vapaaehtoisuus, vastavuoroisuus, tasavertaisuus ja itseohjautuvuus. Vapaaehtoisuus verkostotyössä ilmenee siinä, että jäsenet haluavat osallistua verkostoon ja sen toimintaan vapaaehtoisesti. Jos verkostoon osallistuminen olisi pakollista, verkostojen tuottamat hyödyt eivät välttämättä olisi yhtä suuret kuin vapaaehtoisesti osallistumalla. Vapaaehtoisen osallistumisen jälkeen on kuitenkin verkostojen toimivuuden ja tuottavuuden kannalta tärkeää, että verkostotyöhön sitoudutaan. Kun kaikki osapuolet sitoutuvat verkoston toimintaan, saadaan sillä mahdollisimman hyvää tulosta aikaiseksi. (Valtioneuvoston kanslia 2019, 14.)

Verkostoissa yhteistyön tulisi olla tasavertaista eli vallan ja vastuiden tulisi jakautua tasaisesti verkoston jäsenten kesken. Jäsenten tasavertaiset mahdollisuudet osallistua verkostoa koskevaan päätöksentekoon on myös huomioitava, jotta kaikki jäsenet sitoutuvat tehtyihin päätöksiin ja ratkaisuihin. Tasavertaisuus verkostotyöskentelyssä on äärettömän tärkeää myös sen takia, että kaikki verkoston jäsenet toimivat sitoutuneesti ja kantavat vastuuta yhteistyöstä. Jos valta, vastuu ja sitoutuminen jäävät vain yhden jäsenen tehtäväksi, ei työskentely johda verkostotyön ominaishyötyihin. (Valtioneuvoston kanslia 2019, 15.)

Itseohjautuvuus on yksi keskeisistä verkostotyön ominaispiirteistä. Saavuttaakseen verkostotyön kaikki mahdolliset hyödyt, tulisi sen pohjautua verkoston toimijoiden ja jäsenten itseohjautuvuudelle. Verkostotyö pyrkii vastaamaan jatkuvasti muuttuviin olosuhteisiin, jolloin tärkeää on, että verkostosta löytyy itseohjautuvia ja joustavia jäseniä. (Valtioneuvoston kanslia 2019, 15.)

3.2 Verkostojohtaminen

Verkostojohtaminen tarkoittaa verkoston toimivuuden edistämistä. Verkostojohtamisella tavoitellaan verkoston tuottavuutta ja tavoitteiden saavuttamista. Verkoston johtaminen ei tarkoita kuitenkaan yhden ihmisen johtomallia, vaan verkoston johtaminen jakautuu vallan ja vastuun tavoin kaikille verkoston jäsenille. Verkostojohtaminen on verkoston toimivuuden arvioimista ja avustamista. (Järvensivu ym. 2010, 13; Valtioneuvoston kanslia 2019.)

Verkostojohtamisesta hyötyvät lasten, nuorten ja perheiden palveluista vastaavat päätöksentekijät ja johtajat, lapsiperhepalveluiden tuottajat ja työntekijät sekä lapset, nuoret ja perheet. Johtajat ja päätöksentekijät hyötyvät verkostojohtamisesta, koska verkostotyö antaa heille kattavasti tietoa palveluiden tarpeesta, ohjaa kohdennettuun ja tarpeisiin vastaavaan palveluiden tuotantoon sekä pienentää ajan myötä erityispalveluiden tarvetta ja kustannuksia. (Halme ym. 2012, 28–29.)

Verkostotyö ja -johtaminen antaa suuntaviivoja asiakaskohtaiselle eli lapsi- ja perhekohtaiselle palvelutoiminnalle sekä palvelukokonaisuudelle. Verkostojohtaminen tukee myös työntekijöiden oman työn kehittämistä tuomalla muiden ammattilaisten ja asiakkaiden, eli lasten, nuorten ja perheiden, näkemykset mukaan palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. (Halme ym. 2012, 29.)

Palveluiden yhteensovittava johtaminen tukee lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, sillä eri alojen osaaminen on nopeammin käytössä ja asiakkaita ei tarvitse ohjata aina uudelle asiantuntijalle. Verkostojohtamisen kautta asiakkailla on myös mahdollisuus osallistua heille suunnattujen palveluiden kehittämiseen ja saada apua oikea-aikaisesti, asiakaslähtöisesti sekä vaikuttavasti. Moniammatillista yhteistyötä ja verkostojohtamista tarvitaan oikea-aikaisten palveluiden järjestämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön (2020, 25) mukaan viranomaisten ja poliittisten päättäjien vastuulla on taata, että palvelujärjestelmän rakenne tukee moniammatillisten ja oikea-aikaisten palveluiden järjestämistä erityisesti lapsille ja nuorille. (Halme ym. 2012, 29; Ministry of Social Affairs and Health 2020, 25.)

3.3 Verkostomainen työote Lappeenrannan lapsiperhepalveluissa

Lappeenrannassa perhepalvelut on yksi parhaiten yhteen sovitetuin palvelualue Eksotessa. Kaikki lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut on yhdistetty Lasten ja nuorten talolle. Lasten ja nuorten talolla työskentelee useita eri ammattilaiset, kuten esimerkiksi sosiaalityöntekijöitä, lastenlääkäreitä, psykologeja, perhetyöntekijöitä, sairaanhoitajia, fysioterapeutteja sekä puhe- ja toimintaterapeutteja. Riitta Hakoman (2018) mukaan Eksotella on käytössä monikanavainen yhteydenottomahdollisuus niin sanotun ”yhden oven” -mallilla eli palvelut on verkostoituu Lasten ja nuorten talolle, joka toimii asiakkaiden ja ammattilaisten kohtaamispaikkana ja matalan kynnyksen toimipisteenä. (Hakoma 2018.)

LAPE-muutosohjelman myötä Eksotella on myös kehittämistyön tavoitteena ollut lisätä verkostotyötä ja verkostojohdamisen koulutuksia henkilöstölle. Muutosohjelman myötä myös painopiste on siirtynyt ennaltaehkäisevien ja peruspalveluiden tuottamiseen. Matalan kynnyksen palvelukeskittymiksi on perustettu Lasten ja nuorten talot Lappeenrantaan ja Imatralle. Eksoten perhetyön visioon kuuluu verkostotyön ja integroitujen palveluiden lisäksi palveluiden oikea-aikaisuus, asiakkaan osallisuuden ja koko perheen huomioiminen. Tärkeäksi koetaan myös palveluiden tuottaminen lasten ja nuorten kasvuympäristöissä. (Hakoma 2018.)

Lappeenrannan seurakunnassa on syksyllä 2020 aloitettu uusi palvelu lapsiperheille. Palvelu on nimetty PikkuHelpiksi ja se on suunnattu alle kouluikäisten lasten perheille. PikkuHelpin tavoitteena on auttaa matalalla kynnyksellä lapsiperheitä, joissa vanhemmat ovat uupuneita, muuten kuormittuneita tai kaipaavat tukea arkeen. Palvelusuhde on luonteeltaan lyhyt, yhdestä viiteen kertaan, ja tavoitteena on auttaa ensisijaisesti perheen lasten tilannetta auttamalla perheen arjessa ja tukemalla vanhempien voimavaroja sekä vanhemmuutta. (Lappeenrannan seurakunta.)

Seurakunnan uutta palvelua lähdettiin kehittämään, kun julkisen puolen mielenterveystyöstä oltiin yhteydessä asiakastapauksen jälkeen ja tunnistettiin, että asiakkaalla olisi tarvetta tällaiselle palvelulle ja sellaista ei ollut vielä tällä alueella. Verkostotyön ominaispiirteiden mukaan uuden palvelun järjestämisellä vastattiin nopeastikin verkoston yhteiseen muutostarpeeseen. Verkostomainen työote on tunnistettavissa Lappeenrannan lapsiperhepalveluissa.

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

4.1 Tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa lapsiperhepalveluiden eri organisaatioiden välistä verkosto- ja yhteistyötä. Palvelutuottajien välisen yhteistyön lisäämisellä pyritään parantamaan lapsiperhepalveluiden toimivuutta ja vaikuttavuutta sekä luomaan yhtenäisiä palvelupolkuja asiakkaille. Yhtenäiset palvelupolut ja -prosessit tehostavat asiakkaiden avun saantia ja ehkäisevät palveluista syrjäytymistä sekä ongelmien kasaantumista.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää seurakunnalle työväline heidän yhteistyönsä lisäämiseksi muiden lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden kanssa. Työväline auttaa seurakunnan työntekijöitä hahmottamaan Lappeenrannan alueen lapsiperheiden palveluverkosta paremmin ja helpottamaan heidän työtään, kun he työssään ohjaavat asiakkaita tarpeen mukaan muihin perhepalveluihin. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös kartoittaa ideoita Lappeenrannan alueen eri lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämiseksi.

4.2 Opinnäytetyön kehittämistehtävät

Opinnäytetyön kehittämistehtävät voidaan jakaa kolmeen osaan:

- 1) lapsiperhepalveluiden ja niiden verkostojen kartoittaminen Lappeenrannan alueella
- 2) Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluiden verkostojen yhteistyön kehittämisideointi
- 3) lapsiperhepalvelut yhteen kokoavan työvälineen luominen seurakunnalle.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksellinen kehittämistyö opinnäytetyönä

Kyseessä on kehittämistoiminta, kun opinnäytetyö on toiminnallinen tai taiteellinen. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta pohjautuu käsitteisiin, niiden määrittelyyn ja ymmärtämiseen osana kehittämistä. Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa käytännön kokemukset ja teoreettinen tutkimustieto vuorottelevat eli kyseessä on abduktio. Kehittäminen eroaa tutkimuksen tekemisestä oleellisesti siten, että lopputuotokseksi halutaan käytännön parannuksia tai kehitystä, uuden tieteellisen tiedon sijasta. (Salonen 2013, 11–12; Kananen 2015, 66; Begun, Choy-Brown, Okpych & Traube 2016, 134.)

Kehittämistoiminnassa on eri vaiheissa mukana olevia toimijoita. Tällöin opinnäytetyöprosessiin kuuluvassa kehittämistyössä on opiskelijan lisäksi mukana muitakin henkilöitä. Toiminta ja kehittämisen vaiheet etenevät yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa. Kehittämistyöhön kuuluu dialogista keskustelua, arviointia, toiminnan uudelleen suuntaamista, vertaistukea ja palautteen antoa sekä vastaanottoa. Tätä kaikkea voidaan kutsua myös yhteiskehittämiseksi. (Salonen 2013, 6.)

Konstruktivistinen malli yhdistää lineaarisen ja spiraalimallin. Huolellinen suunnittelu, vaiheistus, oppiminen toiminnassa, osallisuus, tutkimuksellinen kehittämisote ja monipuolinen menetelmäosaaminen kuvaavat konstruktivistista kehittämistoiminnan mallia. Lineaarimallissa kehittämisen vaiheet etenevät kaavamaisesti peräkkäin kehittämissuunnitelman mukaan. Lineaarimalli ei ennakoiki kehittämistyön etenemiseen vaikuttavia mahdollisia muutoksia. Spiraalimalli puolestaan huomioi mahdolliset muutokset ja sen mukaan muutokset sekä erilaiset inhimilliset ja sosiaaliset piirteet ovat osa kehittämistoimintaa. Spiraalimallissa kehittämistoiminnassa tehdään siis jatkuvasti pysähtymistä ja kehittämistyön arviointia, uudelleensuuntaamista sekä tarkentamista. (Salonen 2013, 13–18.)

5.2 Kehittämistyön prosessi

Tätä kehittämistyötä kuvaa parhaiten konstruktivistinen kehittämistoiminnan malli, koska se sisältää kaikki siihen kuuluvat vaiheet ja ominaisuudet:

- 1) aloitusvaihe: kehittämistarpeen tunnistaminen, kehittämistehtävän määrittely
- 2) suunnitteluvaihe: kehittämissuunnitelma (opinnäytetyösuunnitelma)
- 3) esivaihe: empiirinen ja teoreettinen tiedonkeruu

- 4) työstövaihe: yhteiskehittäminen, lopputuotoksen luominen
- 5) tarkistusvaihe: lopputuotoksen arviointi
- 6) viimeistelyvaihe: lopputuotoksen viimeistely ja korjaaminen arvioinnin pohjalta, kehittämistyöraportin (opinnäytetyöraportin) viimeistely. (Salonen 2013, 18.)

Yhteistyöstä sopiminen ja tutkimusluvan hakeminen

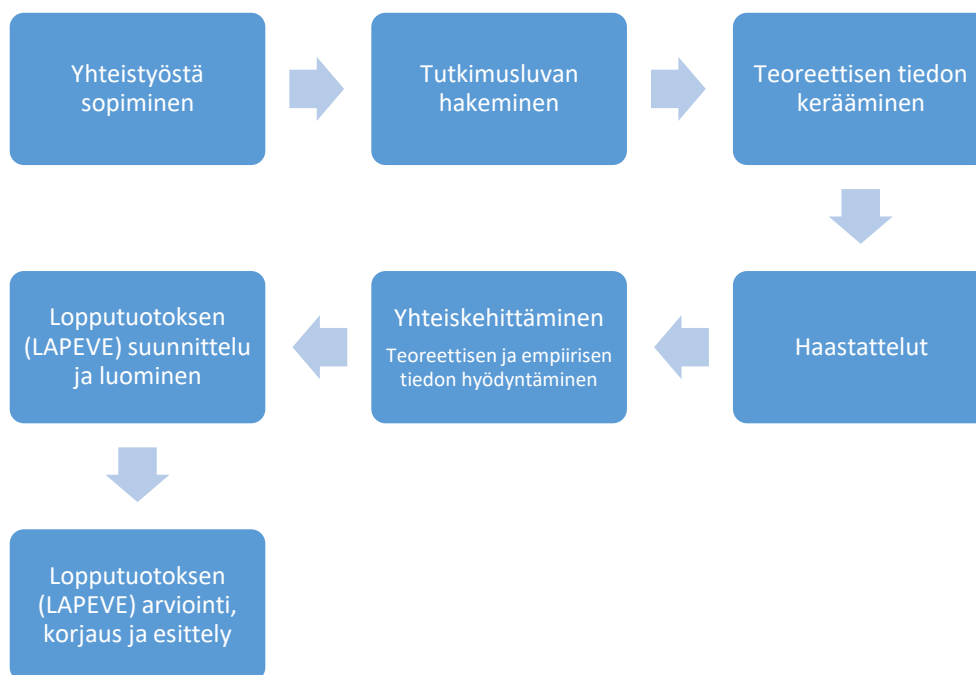
Kokosin kehittämistyön prosessia kuvaavan kaavion, josta näkee kaikki kehittämistyöhön kuuluneet vaiheet (Kaavio 1). Sovin seurakunnan kanssa yhteistyöstä keväällä 2020 ja kesän aikana suunnittelimme kehittämistyötä. Hain tutkimusluvan (liite 4) seurakunnalta elokuussa 2020, jonka jälkeen aloitin keräämään tietoa Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista. Elokuun lopussa järjestimme Lappeenrannan seurakuntayhtymän varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa verkostopalaverin, jonne kutsuimme lapsiperheiden kanssa työskenteleviä ammattilaisia Eksotelta, Mannerheimin lastensuojeluliiton Kaakkois-Suomen piiristä, Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystyksestä ja seurakunnan diakonia- ja perheneuvontatyöstä.

Teoreettisen tiedon kerääminen ja haastattelut

Verkostopalaverin jälkeen etsin ja keräsin tietoa eri lapsiperhepalveluista ja niitä tuottavista tahoista internetistä sekä verkostopalaverin muistiinpanoista. Kun olin koonnut mahdollisimman kattavasti tietoa eri organisaatioista ja palveluista, aloitin haastatteluiden suunnittelun. Haastatteluita suunnittelimme yhdessä seurakunnan varhaiskasvatuksen ohjaajan, Laura Toivasen, kanssa. Päädyimme valitsemaan haastateltaviksi verkostopalaveriin osallistuneet lapsi- ja perhetyön ammattilaiset sekä pari muuta näiden organisaatioiden edustajaa. Tämän jälkeen suunnittelimme myös haastatteluiden alustavan rungon. Viimeistelin haastattelurungon (liite 2) itse ja sitten lähetin haastattelukutsut sekä saatekirjeet (liite 1) haastateltaville.

Haastateltavaksi valikoitui lapsiperhetyötä tekeviä työntekijöitä Eksotelta, Mannerheimin lastensuojeluliitosta ja Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry:ltä, koska heiltä oli mahdollista saada kehittämistyöhön tarvittavaa tietoa. Haastateltavia oli yhteensä kuusi. Toteutin haastattelut lokakuussa 2020 yksilöhaastatteluina, lukuun ottamatta yhtä haastattelua, jossa oli kaksi saman työryhmän työntekijää Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystyksen erotyöstä. Haastattelut nauhoitettiin litterointia varten. Litteroinnin jälkeen kokosin haastatteluista kehittämistyöhön nähden oleellimmat asiat yhteen, jotta pystyin käyttämään niitä kehittämistyön seuraavissa vaiheissa eli yhteiskehittämisessä ja lopputuotoksen luomisessa.

Kaavio 1 Kehittämistyön prosessi

Yhteiskehittäminen

Haastatteluiden jälkeen järjestin yhteiskehittämistilaisuuden seurakunnan työntekijöiden kanssa. Yhteiskehittämistilaisuudessa kerroin haastatteluista nousseet keskeisimmät asiat ja kävimme niitä läpi. Tämän jälkeen pyysin myös seurakunnan työntekijöiden näkemyksiä haastatteluiden teemoista sekä aloimme suunnittelemaan yhdessä kehittämistyön lopputuotoksena syntyvää työvälinettä. Yhteiskehittämisessä käytin Jamboard-alustaa yhteisen keskustelun ja ideoinnin taltioimiseksi. Yhteiskehittämisen tilaisuudessa sovimme seurakunnan työntekijöiden kanssa työvälineen sisällöstä, digitaalisesta ulkoasusta ja kehittämistyön viimeisistä aikatauluista. Sain seurakunnan työntekijöiltä hyvää palautetta kehittämistilaisuuden suunnittelusta, toteutuksesta sekä haastatteluiden toteutuksesta ja yhteenvedosta.

Lopputuotoksen (LAPEVE) suunnittelu ja luominen

Yhteiskehittämisen jälkeen aloin etsiä sopivaa digialustaa työvälineelle. Työvälineen luomisalustaksi valikoitui Google Sites -sivusto. Tämän jälkeen aloin kokoamaan lapsiperhepalveluita digialustalle ja kiinnitin huomiota sivujen otsikoinnin lisäksi muihin ominaisuuksiin sekä tarpeisiin, joita työelämän edustajat nostivat esiin yhteiskehittämistilaisuudessa. LAPEVEN luomisvaiheessa käytin aineistona haastatteluiden kautta saatuja tietoja, yhteiskehittämiseen osallistuneiden hiljaista tietoa

sekä Lappeenrannan alueella lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden internetsivuja.

Lopputuotoksen (LAPEVE) arviointi, korjaus ja esittely

Kun sain LAPEVEN valmiiksi, lähetin sen arvioitavaksi seurakunnan ja muiden haastateltavien organisaatioiden työntekijöille. Pyysin heitä arvioimaan oman organisaation palveluiden kuvausten paikkaansa pitävyyttä, työvälineen ulkoasua ja käyttäjäystävällisyyttä. Sain heiltä positiivista ja kehittävästä palautetta, jonka pohjalta korjasin ja viimeistelin työkalun. Vallitsevan koronatilanteen ja aikataulullisten vaikeuksien takia, en ole vielä voinut esitellä LAPEVE-työkalua seurakunnan työntekijöille (käyttäjärühmälle), mutta esittely on sovittu tammikuulle 2021.

5.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on luotettavaa ja eettisesti hyväksyttävää, kun siinä noudatetaan hyvän tieteellisen käytännön ohjeistuksia. Tässä kehittämistyössä hyvän tieteellisen käytännön ohjeistuksia on noudatettu. Kehittämistoiminnan keskeisiä lähtökohtia ovat olleet rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus työn teossa, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tulosten arvioinnissa. Opinnäytetyöraporttia kirjoittaessa on kunnioitettu muiden tutkijoiden tekemää työtä ja viitattu heidän julkaisuihinsa oikeaoppisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Kehittämistyöhön kuului myös empiirinen tiedonkeruu, mikä suoritettiin haastatteluilla. Haastateltavia informoitiin haastattelun tarkoituksesta ja merkityksestä saatekirjeellä (liite 1). Saatekirjeessä ja haastattelun alussa haastateltaville kerrottiin vielä heidän oikeudestaan keskeyttää tai kieltäytyä haastattelusta tai haastatteluaineiston hyödyntämisestä kehittämistyössä. Ennen haastatteluiden toteuttamista, haastateltavat allekirjoittivat myös suostumuslomakkeen (liite 3) heidän vapaaehtoisen osallistumisensa ja riittävän tiedon saannin todistamiseksi. Haastatteluaineistot ja -materiaalit poistettiin kehittämistyön jälkeen eikä haastateltavia voitu tunnistaa haastatteluaineistosta. Haastattelut eivät myöskään liittyneet arkaluontoisiin asioihin.

Kehittämistoiminnan ja siinä käytetyn tiedon luotettavuutta voidaan perustella sillä, että haastateltavat ovat luotettavien organisaatioiden edustajia ja he ovat tehneet työtään vähintään kaksi vuotta, jolloin voidaan arvioida, että heillä on riittävä ja ajankohtainen tietämys omasta työstään Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluissa. Kehittämistyössä käytettyä tietoa kerättiin luotettavista lähteistä ja lähdekriittisyyttä arvioitiin jokaisen lähteen kohdalla.

Kehittämistyön lopputuotoksen eli LAPEVE-työkalun luotettavuutta arvioitaessa on huomioitava, että palveluita tulee koko ajan lisää ja palveluiden kuvaukset tai yhteystiedot voivat muuttua ajan kanssa. Tämän takia olisi erittäin tärkeää, että työkalun sisältö päivitetäisiin säännöllisesti luotettavia lähteitä käyttäen. LAPEVEN tämänhetkinen luotettavuus voidaan luokitella mielestäni hyväksi, sillä se on tehty luotettavia lähteitä käyttäen ja sitä varten on myös haastateltu eri organisaatioiden työntekijöitä. Luomisvaiheen jälkeen heitä on myös pyydetty tarkistamaan työkalun sisältämien tietojen paikkaansa pitävyys ja kommentoimaan työkalua, minkä pohjalta sitä on vielä muokattu.

6 KEHITTÄMISTULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI

6.1 Lapsiperhepalveluiden kartoitus

Sain kerättyä paljon tietoa Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista internet-sivustoja ja omaa hiljaista tietoa hyödyntämällä. Opintojen ja omien kokemusten kautta minulle oli jo kertynyt jonkin verran tietoa Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista. Ensin lähdin kokoamaan listaa Lappeenrannan alueella lapsiperhepalveluita tuottavista organisaatioista ja toimijoista. Tämän jälkeen aloin listaamaan heidän tuottamia palveluita ja toimintoja. Keräsin tiedot omaan Word-tiedostoon, jota täydensin aina vaihe kerrallaan.

Kun aloin suunnittelemaan haastatteluita, otin huomioon ne tiedot, jotka minulla jo oli teoreettisen tiedonkeruun ja oman hiljaisen tiedon pohjalta. Haastatteluilla pyrin saamaan lapsiperhepalveluita tuottavilta tahoilta tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa heidän tuottamistaan palveluista, jotta osaisin kuvata ne mahdollisimman hyvin ja laajasti lopputuotoksena syntyvään työväliseen. Haastatteluiden teemoina olivat:

- 1) Organisaation toiminta
- 2) Seurakuntien rooli perhetyössä
- 3) Yhteistyö seurakunnan kanssa
- 4) Yhteistyö muiden tahojen kanssa
- 5) Yhteistyön kehittäminen
- 6) Lopputuotoksen (työväliseen) kehittäminen ja ideointi.

Haastattelurungosta (liite 2) näkee teemoittain suunniteltuja apukysymyksiä, joita hyödynsin haastatteluissa. Sain haastatteluiden kautta jokaisesta organisaatiosta työväliseen luomista varten tarvittavat tiedot. Seurakuntien rooli Lappeenrannan alueen perhetyössä koettiin haastateltavien tahojen mukaan tärkeänä. Monet haastateltavista korostivat sitä, että seurakuntien lapsiperhepalvelut ja -toiminta ovat helposti saatavissa ja niihin voi osallistua matalalla kynnyksellä. Seurakuntien tekemä työ lasten ja perheiden kanssa koettiin myös merkityksellisenä osana ennaltaehkäisevää perhetyön kokonaisuutta.

Haastateltavien edustamilla organisaatioilla oli lähes kaikilla ollut tai on yhteistyötä seurakuntien kanssa. Yhteistyömuotoja olivat esimerkiksi leiriviikonloput perheille, palveluohjaus ja tiedon välittäminen, yhteiset yleisöillat, Etelä-Karjalan perhejärjestöt -tapaamiset ja erotiimityöskentely. Haastatteluissa mainittuja muita yhteistyötahoja seurakuntien lisäksi olivat Pelastakaa Lapset ry (Imatra), Saimaan Kriisikeskus,

Rikosuhripäivystys, Rikosseuraamuslaitos, Lappeenrannan alueen koulut ja päiväkodit sekä Eksoten varhaisen vuorovaikutuksen yksikkö, lastensuojelu, lastenvalvojat, maahanmuuttajatyö, aikuissosiaalityö, koulukuraattori, mielenterveys- ja päihdetyö ja vammaistyö.

Lopputuotoksen suunnittelua ja kehittämistä varten haastatteluissa nousi esiin seuraavat ominaisuudet:

- graafisesti selkeä ja yksinkertainen
- sisältää tarvittavat tiedot (alueen toimijat ja palvelut, palvelun kuvaus, yhteystiedot, selkeä kohta, mitä kautta saa lisätietoja palvelusta)
- ei lataavia kuvia
- helppokäyttöisyys (tiedot kolmen klikkauksen päässä)
- helppo ja säännöllinen tietojen päivittäminen työvälineeseen.

6.2 Yhteistyön ideointi

Haastatteluiden jälkeen sovimme seurakunnan työntekijöiden kanssa yhteiskehittämistilaisuuden, jossa kävimme läpi haastatteluista nousseet keskeisimmät asiat. Sen lisäksi suunnittelimme haastatteluaineiston ja yhteisten ajatustemme pohjalta lopputuotosta sekä verkostoyhteistyön kehittämistä. Yhteiskehittäminen muodostui dialogisesta keskustelusta ja sen pohjalta syntyneistä kehitysideoista. Kehittämismenetelminä käytettiin keskustelua ja reflektointia eli yhteiskehittämistä, kokouksia sekä tiedonhankintamenetelminä haastatteluita ja aikaisempaa, jo olemassa olevaa tietoa (Salonen 2013, 22–23).

Haastatteluiden pohjalta nousi kuusi konkreettista yhteistyön kehittämis ehdotusta:

- 1) Etelä-Karjalan alueelle toivottiin organisaatorajat ylittävää vauvatiimiä, joka yksin ja ainoastaan mieltisi sitä, miten nostaa vauvat näkyväksi tällä alueella ja sen palveluissa. Vauvatiimi voisi tavata noin neljä kertaa vuodessa, ideoida, suunnitella ja kehittää yhdessä. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että akuutteja vauvaperheiden asioita vietäisiin tiiminä eteenpäin ylemmille tahoille.
- 2) Yhteistyöpäivä tai -tapahtuma, teemana vauvat ja vauvaperheet
- 3) Seurakunnan esittely Eksoten lapsi- ja perhetyön työntekijöille
- 4) Seurakunnan ja Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyöryksen väkivaltatyön välisen yhteistyön lisääminen

- 5) Yhteistyön lisääminen kaikkien Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluiden ja - tapahtumien mainonnassa
- 6) Säännöllinen tiedostus palveluista ja toiminnasta eri organisaatioiden/ tahojen välillä.

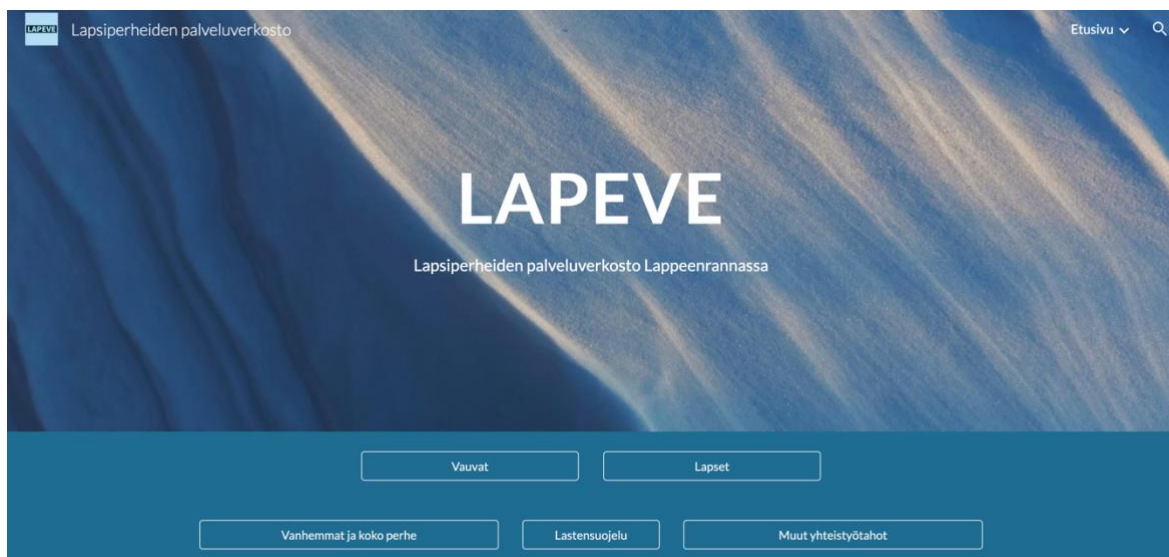
Yhteiskehittämistilaisuudessa seurakunnan työntekijät toivat esiin omat toiveensa lopputuotoksen ominaisuuksista ja ne olivat lähes samat kuin haastateltavilla. He toivoivat palveluiden kuvaukseen avainsanoja, jotka kuvaavat palvelua tai sen kohderyhmää. Tämän lisäksi he toivoivat myös tulostettavaa, paperista versiota palveluverkostosta.

Yhteistyön kehittämisestä seurakunnan työntekijät olivat kiinnostuneita ja ottivat vastaan haastatteluista nousseet kehittämis ehdotukset. Keskustelimme myös lopputuotoksen kehittämisideoista ja keskustelussa nousi esiin, että työvälinettä voisi laajentaa sisältämään koko Etelä-Karjalan alueen lapsiperhepalvelut, sillä tällä alueella lapsiperhepalveluita järjestetään kuntarajat ylittäen.

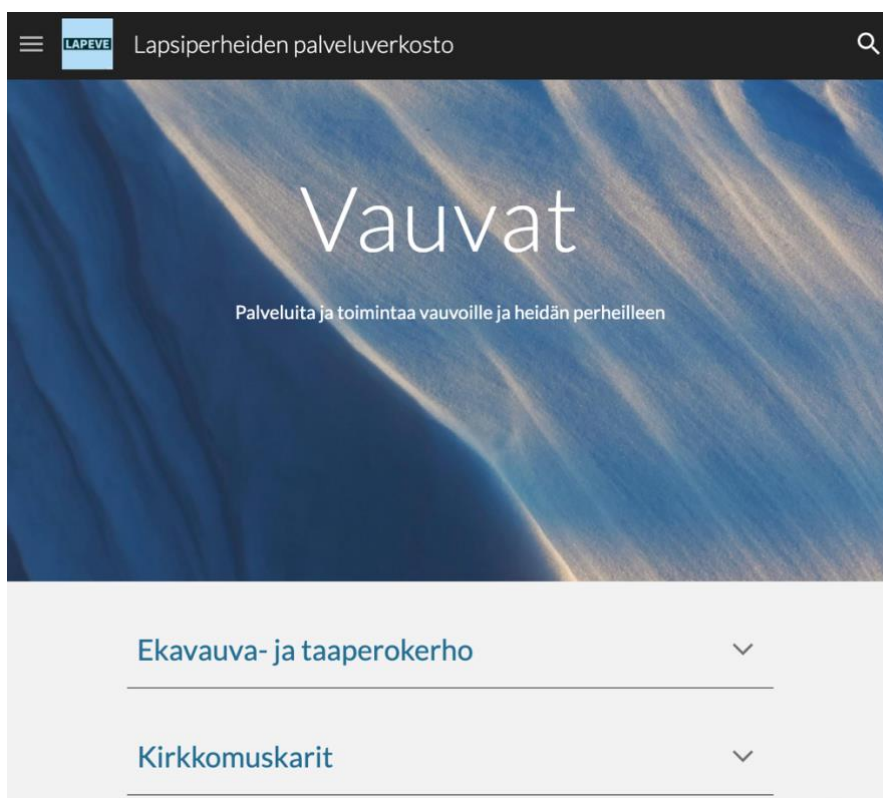
Yhteiskehittämistilaisuuden lopuksi pyysin seurakunnan työntekijöiltä palautetta, ja he olivat tyytyväisiä tekemääni työhön. Samalla arvioin itse omaa edistymistä ja suoriutumista. Olin itsekkin tyytyväinen ja koin saavani yhteiskehittämisestä paljon uusia ideoita ja ajatuksia lopputuotoksen luomista varten. Lopuksi vielä sovittiin kaksi seurakunnan työntekijää, jotka arvioivat lopputuotosta ensimmäisen luonnoksen jälkeen.

6.3 Työvälineen luominen ja arviointi

Yhteiskehittämistilaisuuden jälkeen aloin keräämäni tiedon perusteella luomaan LAPEVE-työkalua. Työvälineen alustaksi valikoitui helppokäyttöisyyden ja muiden sopivien ominaisuuksiensa takia Google Sites. LAPEVE-sivustolla on etusivulla viisi pääotsikkoa, joita klikkaamalla pääsee näkemään alaotsikot. Pääotsikot ovat vauvat, lapset, vanhemmat ja koko perhe, lastensuojelu ja muut yhteistyötahot (kuva 1). Alaotsikot ovat pääotsikossa olevalle kohderyhmälle suunnattuja palveluita tai pääotsikko jaettuna alaotsikoiksi (kuva 2). Toisen klikkauksen päässä on lisätietoja näistä palveluista tai alaotsikoista. Sieltä löytyy myös linkit palveluiden internet-sivuille, joista löytyy lisätietoja (kuva 3).

Kuva 1 LAPEVE-työvälineen etusivu.

Kuva 2 Esimerkki avatusta Vauvat-välilehdestä.

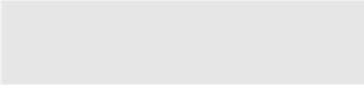
Ekavauva- ja taaperokerho ^

avainsanat: *ensimmäinen lapsi, taapero, tutustuminen, yhteistä ohjelmaa, lapsen ja vanhemman vuorovaikutus, kokemusten jakaminen*

Ekavauva -kerho on suunnattu ensimmäistä lasta odottaville ja ensimmäisen lapsen saaneille. Kerhossa on ohjelmaa yhdessä vauvojen kanssa ja sen lisäksi vanhemmat pääsevät keskustelemaan vanhemmuuteen liittyvistä asioista, jakamaan kokemuksia ja iloitsemaan vauvoista.

Taaperokerho on suunnattu 1-2-vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen. Yhteistä, ikäryhmälle kohdennettua, toimintaa ja lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen tukemista. Kirkkovuoden tapahtumiin tutustuminen.

Yhteystiedot:

Lappeenrannan seurakuntayhtymä
Koulukatu 12, 53100 Lappeenranta

[Lisätietoa](#)

Kuva 3 Esimerkkinä palvelukuvaus seurakunnan ekavauva- ja taaperokerhosta. Yhteys henkilön tiedot on tässä piilotettu.

LAPEVE-työvälineen ensimmäisen luonnoksen valmistuttua, lähetin sen arvioitavaksi kuudelle Lappeenrannan alueella lapsiperhepalveluissa työskentelevälle ammattilaiselle. Pyysin heitä kommentoimaan vapaasti työvälineen sisältöä, rakennetta ja ulkoasua oman organisaatioiden palveluihin huomiota kiinnittäen. Sain heiltä hyvää ja rakentavaa palautetta sekä korjausehdotuksia. Korjauksia tein muutamassa palvelun nimessä ja palvelukuvauksessa.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Kehittämistyön pohdinta

Kehittämistyön aiherajauksen kanssa oli alkuun ongelmia, minkä takia suunnitteluvaihe tuntui todella haasteelliselta. Kuitenkin rajauksen jälkeen, pääsin aloittamaan kehittämistyön innolla ja ihan alusta asti minun mielestäni on ollut hienoa päästä tekemään yhteistyötä monien eri ammattilaisten kanssa. Elokuussa järjestetty verkostopalaveri oli hieno kokemus, sain tavata useita lapsi- ja perhetyön ammattilaisia ja kuulla lisää Lappeenrannan alueen eri lapsiperhepalveluista.

Verkostopalaverin jälkeen olin todella inspiroitunut ja innoissani kehittämistyön jatkamisesta. Teoreettinen tiedonkeruu ja haastatteluiden toteuttaminen vaativat minulta paljon itsenäistä, oma-aloitteista ja määrätietoista työntekoa, mutta kehittäminen tapahtui jatkuvassa yhteistyössä seurakunnan työntekijöiden kanssa. Kehittämistyöhön sisältyi jatkuva arviointi ja reflektointi niin itsenäisesti kuin myös yhdessä muiden kehittämistyöhön osallistuneiden kanssa. Yhteiskehittämisen tilaisuudessa sain paljon uusia ajatuksia lopputuotokseen seurakunnan työntekijöiltä ja yhdessä pohdimme myös yhteistyön kehittämisideoita. Yhteiskehittämisen tilaisuuden koin todella merkitykselliseksi siitä saaman palautteen, tuen ja kannustuksen takia. Sen jälkeen minulla oli kaikki tarvittavat tiedot ja motivaatio lopputuotoksen luomista varten.

Yhteiskehittämisen tilaisuudessa toin esiin myös muutamia sitaatteja haastatteluista, joista päällimmäisenä mieleeni jäi:

”Ei myö täällä yksin pärjätä kukaan”.

Tällä yksi haastateltava viittasi siihen, että ammattilaiset tarvitsevat toistensa tukea työssään ja eri tahojen välinen yhteistyö on tärkeää, ellei jopa edellytys. Haastattelun aikana keskusteltiin myös siitä, että lapsiperheidenkään ei tarvitse pärjätä yksin, joten myös siksi tämä sitaatti kuvaa mielestäni hyvin kehittämistyön tarkoitusta ja tarvetta, minkä takia nostin sen myös opinnäytetyöraportin otsikkoon.

Lopputuotoksen luominen oli mielestäni helppo, mutta samalla pitkästyttävä prosessi. Palveluiden kokoaminen digialustalle vei aikaa, mutta keskeisempien tietojen kokoaminen palveluista onnistui ongelmitta riittävän tietoperustan ansiosta. Selkeät toiveet digitaalisen työvälineen ulkoasusta helpottivat myös luomisvaihetta, kun aikaa ei tarvinnut käyttää niiden pohtimiseen yksin. Lopputuotoksen luomisvaiheeseen kuului myös sen arviointi ja arvioinnin pohjalta korjaus sekä viimeistely. Tähän osallistui seitsemästä arvioijasta neljä, mutta sain heiltä kuitenkin rakentavaa ja hyvää palautetta. Työkalua kuvailtiin selkeäksi ja

helppokäyttöiseksi. Suurin osa palveluiden kuvauksista ja tiedoista olivat oikein, mutta kahden palvelun kohdalla minun piti korjata tietoja. Tähän kuitenkin sain palautteen antajalta selkeät ohjeet. Seurakunnan ulkopuolisista palautteen antajista osa oli kiinnostunut myös saamaan työkalun heidän käyttöönsä, mikä mielestäni kertoo, että se on heidän mielestään hyvä. Esimerkki saamastani hyvästä palautteesta työkaluun liittyen:

”Hyvää työtä olet tehnyt. Hienoa, että työkalu saadaan käyttöön ja tietoa palveluista on saatavilla myös työkalun muodossa.”

LAPEVE on luotu työelämän tarpeesta ja sillä pyritään tukemaan seurakunnan työntekijöiden työtä erityisesti palveluohjauksen tilanteissa. LAPEVE-työkaluun on koottu yhteen Lappeenrannan alueen lapsiperheille suunnatut palvelut kohderyhmittäin mahdollisimman selkeäksi kokonaisuudeksi digitaaliseen muotoon. Työkalu on tarkoitettu lisätä seurakunnan työntekijöiden intraan ja esittelen sitä heille aikataulullisista syistä vasta tammikuun 2020 puolella.

Lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen nykytilanteessa vaatii palveluiden yhteensovittamista ja eri tahojen välistä verkostomaista työtettä arjen haasteiden ja niiden aiheuttaman eriarvoisuuden takia. Työkaluun on koottu seurakunnan yhteistyötahoja ja heidän eri palveluitansa. Tällä työkalulla pyritään siihen, että seurakunnalla olisi paremmat valmiudet ohjata asiakkaita muiden tahojen palveluiden piiriin sekä myös olla itse yhteydessä eri toimijoihin esimerkiksi tunnistaessaan puutteita ja aukkoja nykyisessä palvelukokonaisuudessa tai halutessaan lisätä muiden tahojen tietoisuutta seurakunnan omasta toiminnasta.

Tämä opinnäytetyöprosessi on ollut haasteellinen, mutta äärettömän mielenkiintoinen, opettavainen ja ammatillisesti kasvattava. Olen päässyt tekemään tiivistä yhteistyötä ja kehittämistyötä sosiaalialan ammattilaisten kanssa. Olen myös tämän prosessin aikana päässyt verkostoitumaan Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluiden työntekijöiden kanssa sekä saanut tukea kehittämissprosessissa mukana olleilta toimijoilta. Yhteistyö seurakunnan työntekijöiden kanssa on toiminut hyvin ja kehittämistyön tavoitteeseen on päästy eli lopputuotoksena on syntynyt LAPEVE-työkalu seurakunnan työntekijöille. Toivon, että LAPEVE-työkalu pääsisi käyttöön ja vastaisi työelämän tarpeisiin, joiden pohjalta sitä lähdettiin kehittämään.

7.2 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää seurakunnalle työväline heidän yhteistyönsä lisäämiseksi muiden lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden kanssa. Työvälineellä tavoiteltiin Lappeenrannan alueen lapsiperheiden palveluverkoston mallintamista

seurakunnan työntekijöiden työn tueksi. Kehittämistyön tarkoituksena oli myös kartoittaa ideoita Lappeenrannan alueen eri lapsiperhepalveluita tuottavien organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämiseksi ja kehittämisprosessissa nousi esiin tähän liittyviä konkreettisia ideoita.

Opinnäytetyöprosessissa saavutettiin kehittämistyön alussa määritellyt kehittämistehtävät. Aluksi kartoitettiin Lappeenrannan alueen lapsiperhepalvelut ja niiden muodostama verkosto. Sitten ideointiin Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluiden verkostojen yhteistyön kehittämistä. Näiden kehittämistehtävien jälkeen luotiin lapsiperhepalvelut yhteen kokoava työväline (LAPEVE) seurakunnalle. Kehittämistyössä menetelminä käytettiin dialogista keskustelua, yhteiskehittämistä ja arviointia. Kehittämistyö eteni konstruktivistisen kehittämistoiminnan mallin mukaisesti.

Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa lapsiperhepalveluita lisäämällä sektori- ja organisaatorajat ylittävien lapsiperhepalveluiden yhteistyötä. Tätä voidaan arvioida vasta, kun LAPEVE-työväline on otettu käyttöön Lappeenrannan seurakunnissa ja huomataan, lisääkö sen käyttäminen seurakunnan ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä.

Tämän opinnäytetyön pohjalta nousseita jatkokehittämisideoita ovat haastatteluissa nousseiden yhteistyön kehittämisideoiden suunnitteleminen ja toteuttaminen käytännössä sekä LAPEVE-työkalun laajentaminen siten, että se sisältäisi lapsiperheille suunnatut palvelut koko Etelä-Karjalan alueella. LAPEVE-työkalua voisi laajentaa myös kattamaan nuorille suunnatut palvelut tällä alueella, koska tässä kehittämisessä rajauksena oli enemmänkin pienemmät lapset ja heidän perheensä, mutta nuoretkin kuuluvat perheisiin ja heidän hyvinvointinsa tukeminen vaikuttaa usein koko perheeseen. Sote-uudistuksen myötä sosiaalipalveluita, mukaan lukien lapsiperhepalvelut, järjestetään hyvinvointialueittain. Tulevan hyvinvointialueen mukaan voisi myös koota lapsiperhepalvelut samanlaisiksi työkaluksi ja suunnata työkalun kaikkien tahojen työntekijöille. Tällöin tätä ideaa voisi kehittää ja laajentaa suuremmalle kohderyhmälle sekä odotetut hyödyt ja vaikutukset voisivat olla suuremmat.

Lähteet

Begun, S. Choy-Brown, M. Okpych, N. Traube, D. 2016. Catalyzing Innovation in Social Work Practice. Teoksessa Research on Social Work Practice. Vol. 27(2), 134-138. Viitattu 8.12.2020. Saatavissa <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1049731516659140>.

Eksote. Sosiaalipalvelut. Viitattu 10.12.2020. Saatavissa <https://www.eksote.fi/sosiaalipalvelut/Sivut/default.aspx>.

Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry. Yhdistys. Viitattu 10.12.2020. Saatavissa <https://ensijaturvakotienliitto.fi/ek-perhetyo/yhdistys/>.

Hakoma, R. 2018. Yksi ovi. Varhaista tukea ja hoitoa lapsille ja perheille. LAPE-muutosohjelman IV konferenssi. Powerpoint-esitys. Viitattu 15.12.2020. Saatavissa <https://docplayer.fi/130949386-Perhekeskus-mukana-elamassa-miten-ja-missa-miten-perheiden-palvelut-saadaan-lahelle-ja-yhteensopiviksi-mihin-asti-maakunnissa-on-paasty.html>.

Hakovirta, M. Kallio, J. 2020. Lapsiperheiden köyhyys & huono-osaisuus. Viitattu 18.12.2020. E-kirja. Tampere: Vastapaino.

Halme, N. Nykänen, S. Perälä, M-L. 2012. Lasten, nuorten ja perheiden palveluja yhteensovittava johtaminen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Opas 19. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.

Järvensivu, T. Nykänen, K. Rajala, R. 2010. Verkostojohtamisen opas: Verkostotyöskentely sosiaali- ja terveysalalla. Versio 1.0. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu. Viitattu 7.12.2020. Saatavissa <https://docplayer.fi/799109-Verkostojohtamisen-opas-verkostotyoskentely-sosiaali-ja-terveysalalla.html>.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Tekijät ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kansalaisyhteiskunta. Suomalainen kolmas sektori. Viitattu 1.12.2020. Saatavissa https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/jarjesto-ja_yhdistystoiminta/aiemmat_artikkelit/suomalainen_kolmas_sektori.

Lappeenrannan seurakunnat. Lapsille ja lapsiperheille. Viitattu 10.10.2020. Saatavissa <http://nans seurakunnat.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille>.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Kaakkois-Suomen piiri. Viitattu 1.12.2020. Saatavissa <https://kaakkois-suomenpiiri.mll.fi/>.

Ministry of Social Affairs and Health. 2020. Quality recommendation for child welfare. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health and Association of Finnish Local and Regional Authorities. Viitattu 5.12.2020. Saatavissa https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162454/STM_2020_28_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Turku: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.

Scott, D. 2005. Inter-organisational collaboration in family-centred practice: A framework for analysis and action. Teoksessa Australian Social Work. Vol. 58, No. 2, 132–141. Viitattu 8.12.2020. Saatavissa <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1111/j.1447-0748.2005.00198.x>.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö a. Lapset, nuoret ja perheet. Viitattu 21.11.2020. Saatavissa <https://stm.fi/lapset-nuoret-perheet>.

Sosiaali- ja terveysministeriö b. Palvelut perheille. Viitattu 21.11.2020. Saatavissa <https://stm.fi/palvelut-perheille>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020a. Lapset ja perheet. Viitattu 13.12.2020. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/lapset-ja-perheet>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalvelut. Viitattu 12.12.2020. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/sosiaalipalvelut>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020b. Perheiden moninaisuus. Viitattu 13.12.2020. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/perheet-ja-vanhemmuus/perheiden-moninaisuus>.

Tilastokeskus. 2020. Pikkulapsiperheiden määrä vähentynyt lähes viidenneksellä 2010-luvulla. Viitattu 13.12.2020. Saatavissa http://www.stat.fi/til/perh/2019/perh_2019_2020-05-22_tie_001_fi.html.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 14.12.2020. Saatavissa https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

Valtioneuvosto. Sote-uudistus tehdään ihmisten palvelut edellä. Sote-uudistus. Viitattu 10.10.2020. Saatavissa <https://soteuudistus.fi/mika-sote-uudistus>.

Valtioneuvoston kanslia. 2019. Verkkojohtamisen opas. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161513>.

Liite 1. Saatekirje

Hei,

Olen sosionomiopiskelija eli sosiaalialan opiskelija Lappeenrannan LAB-ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyön yhteistyössä Lappeenrannan seurakuntayhtymän kanssa.

Opinnäytetyössäni kehitän yhdessä seurakunnan perhetyön ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa palvelupolkumallin Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista uuden lapsiperhepalvelun, PikkuHelpin, kehittämisprosessissa nousseesta tarpeesta. Palvelupolkumallin tarkoituksena on toimia työvälineenä seurakunnan työntekijöiden työssä, muun muassa palveluohjauksessa ja yhteistyön lisäämisessä kunnallisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Opinnäytetyössä ja kehittämisprosessissa tarvitaan Lappeenrannan alueen eri toimijoiden perhetyötä tekevien ammattilaisten näkemyksiä seurakunnan roolista perhetyön toteuttajana sekä enemmän tietoa heidän tuottamistaan lapsiperhepalveluista ja kehittämis ehdotuksia yhteistyön lisäämiseksi. Heidän näkemystensä ja ajatustensa saaminen antaisi tukea ja arvokasta lisätietoa kehittämistyöhön.

Kehittämistyön yhtenä tutkimuksellisenä osuutena on haastattelu, joten toiveeni on päästä haastattelemaan erikseen vähintään kolmea eri sektorin / organisaation lapsiperhepalveluissa työskentelevää sosiaalialan ammattilaista. Haastattelut voidaan suorittaa joko kasvotusten tai etäyhteydellä Microsoft Teamsin välityksellä. Haastatteluun menisi aikaa 30-60 minuuttia ja se nauhoitetaan litterointia varten. Toivon, että haastattelu voisi toteutua syys-lokakuun aikana, teille sopivana ajankohtana.

Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja se on mahdollista keskeyttää niin halutessaan. Haastattelumateriaali hävitetään eikä haastatteluaineistossa tule esille kenenkään haastateltavan yksilöitäviä tietoja.

Lisätietoja varten ja haastattelun ajankohdan sopimiseksi, otathan yhteyttä minuun.

Ystävällisin terveisin

Laura Nordman

(Yhteystiedot piilotettu)

Liite 2. Haastattelurunko

Puolistrukturoidun haastattelun runko	
Taustatiedot	
Organisaation nimi	
Haastateltava(t) henkilö(t)	
Haastattelija	
Ajankohta	
Haastattelun kesto	
Teemat	Apukysymyksiä keskustelun aloittamiseen tai ylläpitämiseen.
1) Organisaation toiminta	a. Kuvaile vapaasti organisaationne toimintaa. b. Mitä lapsiperhepalveluita järjestätte/tuotatte? c. Miten teette yhteistyötä organisaation sisällä? Millaisissa asioissa teette yhteistyötä? d. Ketkä ovat teidän asiakkaitanne? e. Mitä työskentelytapoja ja -menetelmiä käytätte työssänne? Mitä asiakkaiden kanssa tehdään? f. Millaisia periaatteita teillä on? g. Millainen on palveluiden saatavuus?
2) Seurakunnan rooli perhetyössä	a. Mitä ajattelette seurakunnan roolista osana Lappeenrannan alueen perhetyötä? b. Miten paljon teillä on tietoa seurakunnan perhetyöstä? c. Onko tieto lisääntynyt nyt PikkuHelpin tiimoilta? d. Millaisia mahdollisuuksia näette seurakunnan perhetyöllä olevan tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa osana Lappeenrannan muuta perhetyötä?
3) Yhteistyö seurakunnan kanssa	a. Millaista yhteistyötä teillä on ollut seurakunnan kanssa? b. Millaisia kokemuksia teillä on yhteistyöstä seurakunnan kanssa?

	c. Mitkä yhteystiedot annatte eri tahojen välistä yhteistyötä varten? (<i>Laitan ne loppuvaiheen tuotoksena tulevaan palvelupolukumalliin.</i>)
4) Yhteistyö muiden tahojen kanssa	a. Kenen muiden (muut kuin seurakunta) kanssa teette yhteistyötä? Mitä yhteistyötä teette tällä hetkellä eri palveluiden kanssa? b. Miten yhteistyö on sujunut? c. Millaisia yhteistyömuotoja teillä on tällä hetkellä eri tahojen?
5) Yhteistyön kehittäminen	a. Mitä yhteistyö seurakunnan kanssa voisi olla konkreettisesti? b. Millaisia ideoita teillä olisi yhteistyön lisäämiseksi muiden lapsiperhepalveluiden kanssa tällä alueella? c. Miten kehittäisitte yhteistyötä tällä alueella?
6) Palvelupolukumallin kehittäminen ja ideointi	a. Millainen malli olisi teidän mielestänne käytännöllinen työssänne kuvaamaan tämän alueen eri lapsiperhepalveluita? b. Millaisia ideoita teillä on palvelukirjon mallintamiseen? (<i>Kerro omista ideoista ja selitä, mitä tarkoitat palvelupolukumallilla tai verkostokartalla.</i>)

Liite 3. Suostumuslomake

Sosiaali- ja terveysala

Suostumus

Palvelupolku Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista -opinnäytetyö

Laura Nordman, sosionomiopiskelija

Olen saanut riittävästi tietoa kyseisestä opinnäytetyöstä ja olen ymmärtänyt saamani tiedon. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut kysymyksiini riittävät vastaukset. Tiedän, että minulla on mahdollisuus keskeyttää osallistumiseni missä tahansa vaiheessa ilman että se vaikuttaa omaan työhöni.

Suostun vapaaehtoisesti osallistumaan tähän opinnäytetyöhön liittyvään tutkimukseen.

Lisäksi annan suostumukseni henkilötietojeni keräämiseen opinnäytetyöhön laadinnassa syntyvään tutkimusrekisteriin. Minua on informoitu henkilötietojen käsittelystä tutkimuksen yhteydessä.

Aika ja paikka

Haastateltava

Opinnäytetyön tekijä

Liite 4. Tutkimuslupahakemus

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

PVM. 18.8.2020

Organisaatio	
Lappeenrannan seurakuntayhtymä	
Opinnäytetyön tekijä(t) Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi	Laura Nordman
Opinnäytetyön aihe	
Palveluverkosto Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista seurakunnan työntekijöiden työn tueksi	
Opinnäytetyön ohjaaja(t) Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi	Mari Kokkonen, LAB-ammattikorkeakoulu
Nimi	Laura Toivanen, Lappeenrannan seurakuntayhtymä
Opinnäytetyösuunnitelman tiivistelmä	
Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa seurakunnalle heidän työnsä tueksi palvelupolkumalli Lappeenrannan alueen lapsiperhepalveluista. Opinnäytetyössä keskityn palveluverkoston mallintamiseen yhteistyössä seurakunnan työntekijöiden kanssa.	
Opinnäytetyön menetelmien kuvaus	
Yhteiskehittäminen seurakunnan työntekijöiden kanssa. Teoreettinen tiedonkeruu. Empiirinen tiedonkeruu (Lappeenrannan alueen eri organisaatioiden perhetyötä tekevien sosiaalialan ammattilaisten haastattelu).	
Opinnäytetyössä tarvittava tausta-aineisto	
Yhteiskehittämistilaisuuksien dokumentit/raportit. Oma prosessikirjaamisen dokumentti.	
Opinnäytetyön aineiston säilyttäminen ja hävittäminen	

Tutkimusaineistojen säilöntä ja hävittäminen EU:n tietosuojasetusten, tietosuojalain ja tekijänoikeuslain mukaan.	
Opinnäytetyön aikataulu	
Elokuu 2020 - joulukuu 2020.	
Opinnäytetyön tulosten hyödyntäminen	
Seurakunnan työntekijöiden työväline.	
Muut mahdolliset yhteiskumppanit	
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	
Liitteet (opinnäytetyön suunnitelma ja muut mahdolliset liitteet, esimerkiksi kyselylomake)	
Opinnäytetyösuunnitelma.	
Lisätietoja	
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	
Opinnäytetyön tekijä(t) ja allekirjoitukset Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi:	Laura Nordman
Opiskelijatunnus	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Ryhmätunnus:	
Sähköposti:	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Puhelin:	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Paikka ja aika	Lappeenranta, 18.8.2020
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	_____ Laura Nordman

Ohjaajan tiedot ja allekirjoitukset		Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi
Nimi:	Mari Kokkonen	
Sähköposti:	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	
Puhelin:	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	
Paikka ja aika	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	Mari Kokkonen	

Tutkimusluvan myöntämistä koskeva päätös	
☐ Tutkimuslupa myönnetään hakemuksen mukaisesti ☐ Tutkimuslupa myönnetään muutoksin (selvitys ja muutosvaatimukset perusteluihin) ☐ Tutkimuslupaa ei myönnetä (perustelu)	
Perustelu	
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	
Hyväksyjän tiedot ja allekirjoitus	
Paikka ja aika	
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	Laura Toivanen

Liite 5. LAPEVE-työkalu

[Linkki LAPEVE-työkaluun.](#)